PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO
MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VII Warszawa, sobota 31 grudnia 1932 r. Nr. 298

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A NIEMCY.

Der Tag 31.XII podaje wiadomość o zgłoszeniu 150 skarg pracowników niemieckich do Komisji Mieszanej Górnośląskiej z powodu zwolnienia ich z pracy i podkreśla, że „Polska drwi sobie z genewskiej konwencji". Dziennik podnosi, że można sobie wyobrazić, jak będą wyglądały stosunki na Górnym Śląsku po 1937 r. gdy wygaśnie obecnie obowiązująca konwencja, gdy np. dotychczas już wypędzono z Polski 900,000 Niemców. „Polacy dziwią się, — pisze dziennik, — że sąsiednie kraje (Niemcy, Czechy, Łotwa) okazują słuszną nieufność do iredentystycznie nastrojonej polskiej mniejszości i że patrzą na ręce polskim przywódcom, przeszkolonym w Polsce".

Völkischer Beobachter 30.XII podaje streszczenie referatów, wygłoszonych w królewieckiem radjo na temat stosunków granicznych polsko - niemieckich. Mówcy wspominali o akcji Rothermere'a i inn. polityków w sprawie rewizji granic i wskazywali na to, że „nawet znany przywódca polskich narodowych demokratów Roman Dmowski uważa korytarz za twór nie do utrzymania".

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W POLSCE.

Kölnische Ztg. 29.XII w koresp. z Warszawy pisze, że trudne położenie polskiego rolnictwa spowodowało opozycyjne stronnictwa ludowe do ujawnienia pewnej działalności, m. inn. do wiadomego wystąpienia Witosa. Dziennik zaznacza, że te wystąpienia są objawem radykalizacji polskich rolników.

Prawda 29.XII zamieszcza na 1-ej stronie pod ogólnym tytułem „Dynamit gromadzi się" szereg korespondencyj i telegramów o ciękiem położeniu gospodarczem w państwach kapitalistycznych i o nastrojach rewolucyjnych, nurtujących w masach. Dziennik podaje między innemi koresp. z Warszawy, w której cytuje wyjątki z „Pamiętników bezrobotnych", wydanych niedawno przez Polski Instytut Społeczny. Korespondent tendencyjnie wybiera cytaty z pamiętników, których autorzy zdradzają sympatje dla komunizmu.

Lietuvos Aidas 27.XII zamieszcza obsz. streszczenie artykułu „Gazety Warszawskiej", przedstawiającego opłakaną sytuację robotników w Łodzi. „Lietuvos Aidas" dodaje, że — wobec powyższego stanu rzeczy, odmalowanego przez dziennik polski — nie należy wcale dziwić się temu, że w Polsce zdarzają się rozmaite grabieże i napady.

POLSKA A GDAŃSK.

Vossische Ztg. 30.XII w koresp. z Warszawy pisze, że zaraz po N. Roku rozpoczną się rokowania polsko - gdańskie, które m. inn. mają doprowadzić do pewnego podziału pracy między portami w Gdańsku i w Gdyni.

POLSKA A LITWA.

Königsb. Hart. Ztg. 28.XII zamieszcza wzmiankę o ustąpieniu Gustainisa ze stanowiska naczelnego redaktora „Lietuvos Aidas". Jako powód zgłoszenia dymisji dziennik królewiecki podaje niedość wyraźne i jasne w ostatnich czasach stanowisko Gustainisa w sprawie wileńskiej.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

SPRAWY MNIEJSZOŚCI.

Vossische Ztg. 30.XII podaje wyjaśnienia b. min. Gesslera o zagadnieniu mniejszości narodowych i podkreśla ustępy, w których Gessler wskazuje na pogorszenie położenia mniejszości niemieckiej po wojnie; Gessler oblicza straty co do posiadania ziemi

przez mniejszość niemiecką po wojnie na terenie poszczególnych państw. Gessler twierdzi, że te straty pod względem obszaru przewyższają tereny, jakie Niemcy utraciły w wyniku wojny na rzecz swoich sąsiadów.

SPRAWA ROZBROJENIA. SPRAWA DŁUGÓW. SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA.

Deutsche Tageszeitung 29.XII zamieszcza korespondencję z Paryża, w której cytuje artykuł „Populaire", o mającem nastąpić w najbliższym czasie ustąpieniu William Martin'a naczelnego redaktora „Journal de Genève" i wprowadzeniu do tego wydawnictwa kapitałów firmy Schneider-Creuzot.

Korespondent „D. Tageszg" zaznacza, że o ile się sprawdzą te informacje, w takim razie chodzi tu w rzeczywistości o planowe zaatakowanie rozbrojenia przez francuski kapitał, gdyż William Martin, który popierał francuskie plany bezpieczeństwa, występował jednak za prawdziwem rozbrojeniem i równouprawnieniem Niemiec; obecnie zaś francuska propaganda życzy sobie, aby francuski punkt widzenia był broniony przez stuprocentowo od niej zależne kreatury. Prasa genewska już teraz silnie popiera francuską politykę, a w szczególności czyni to „Journal des Nations" — który wydawany przez polsko-francuskie kapitały, lecz udrapowany na kierunek Ligi Narodów, i który w ostatnim roku zyskał wielką poczystość i „stał się nader skutecznym organem propagandy". Koresp. twierdzi, że obecnie chodzi o wprowadzenie „Journal de Genève" na te same tory. Jak się okazuje, propaganda francuska ma zamiar, na przyszłej konferencji rozbrojeniowej, przeprowadzić szeroko zakreśloną akcję, przyczem odnosi się wrażenie, że będzie tam mieć duży wpływ francuski przemysł zbrojeniowy. Korespondent kończy uwagą, że w tych warunkach Genewa, jako miejsce konferencji, będzie dla Niemiec jeszcze bardziej niedogodna niż dotychczas.

Germania 30.XII w art. wst. p. t. „Sicherheit durch Revision" pisze, że wielkiem wydarzeniem roku minionego a nawet ostatnich dziesięciu lat było to, że Francja złamała traktatowe zobowiązania wobec Ameryki i dąży do zmiany tych zobowiązań. W ten sposób Francja musi być zaliczona do liczby państw rewizjonistycznych a nawet wysuwa się na ich czoło. Rewizja traktatów staje się więc międzynarodową koniecznością, zmierzającą do utrzymania pokoju; hasłem teraz jest więc — „bezpieczeństwo przez rewizję".

La République 29.XII w art. A. Bayet'a twierdzi, że fakt odrzucenia przez Kongres Ligi praw człowieka zasady o stosowaniu przez Ligę Narodów sankcyj militarnych przeciwko napastnikowi jest znamienny dla obecnych czasów. Liga Narodów nie może stać się, zdaniem dziennika, żandarmem Europy. Ludzkość żywi taki wstręt do wojny, prowadzonej nawet pod znakiem Ligi Narodów, że nie może zgodzić się na stworzenie międzynarodowej siły zbrojenej.

La Tribuna 23.XII w art. wst. wyraża zadowolenie z powodu odroczenia światowej konferencji gospodarczej, która wobec niezałatwienia sprawy długów i zahamowania rozbrojenia i związanego z tem— zmniejszenia ciężarów budżetów wojskowych nie miałyby warunków powodzenia. Wysokie cła graniczne, ograniczenia monetarne, zły podział złota są szkodliwe, ale wysyłanie kosztownych delegacyj na długie konferencje, na których się mówi o potrzebie usunięcia tych przeszkód, przyczem każdy kraj robi swoje w dalszym ciągu, jest bezcelowe. Niedogodna jest też okoliczność, że wybrany już prezydent Stanów Zjednoczonych obejmie urzędowanie dopiero w marcu.

FRANCJA A NIEMCY.

Kölnische Ztg. 29.XII pisze z powodu podpisania francusko - niemieckiego układu handlowego, że Niemcy zmuszone były udzielić Francji tych samych ułatwień dewizowych, co Włochom i Szwecji. Jeżeli do tego doszło, to Niemcy są sobie same winne, gdyż przez „głupie wybryki niemieckiej polityki handlowej w ostatnich miesiącach Niemcy osłabiły swe stanowisko na terene handlowych stosunków międzynarodowych". Dziennik podnosi, że 15-dniowy termin wypowiedzenia tego układu bynajmniej nie wprowadza stabilizacji stosunków handlowych francusko - niemieckich.

MOCARSTWA A Z. S. R. R.

Le Temps 30.XII twierdzi, że „pokojowość" Sowietów, wyrażona zawarciem paktów nieagresji, tłomaczy się krytyczną sytuacją wewnętrzną, wskutek której każda wojna, nawet zwycięska, musiałaby skończyć się załamaniem się obecnego régime'u. Mimo wszystko, Sowiety nawołują szumnie klasę robotniczą do walki z burżuazyjnem społeczeństwem zachodu i oświadczają przy każdej sposobności, że „w najbliższym czasie musi dojść do dyktatury proletarjatu w niektórych państwach, a przedewszystkiem w Polsce". Dziennik dodaje, że należałoby przekonać się naprzód, czy i jak długo jeszcze będą mogły Sowiety solidaryzować się w swej wewnętrznej i zewnętrznej działalności z III-ia Międzynarodówką. W każdym razie i niezależnie od tego, czy w ciągu najbliższych miesięcy stanie się zapowiadany ciągle przez Komintern cud polityczny, można być pewnym, że straszliwy chaos rosyjski trwać będzie jeszcze bardzo długo.

WŁOCHY A JUGOSŁAWJA.

Le Matin 30.XII w art. H. Koraba: „Burza nad Adrjatykiem" twierdzi, że pomiędzy dynamizmem, na który tak często powołują się Włosi współcześni, a włoską argumentacją historyczną istnieje uderzająca sprzeczność. Pakt Ligi Narodów ma jedynie na myśli taki rodzaj rewizjonizmu, który stanowi klapę bezpieczeństwa przez dostosowanie traktatów które się przeżyły do nowych form życia; oznacza to jedynie potwierdzenie na piśmie zmian, które już zaszły i które życie samo już wprowadziło. Jeżeli chodzi o rewizję traktatów w stosunku do Dalmacji, to — zdaniem dziennika — nie może ona być zastosowana, ponieważ ludność jest tam słowiańska, a włoskie są tylko zabytki historyczne, świadczące o zaborczości byłej republiki Weneckiej. Gdyby jednak miało kiedyś przyjść do rewizji, to, logicznie biorąc, musiałoby się ją przeprowadzić w stosunku do słowiańskich mniejszości, pozbawionyych wszelkiej ochrony we Włoszech.

Deutsche Allgemeine Zeitung 30.XII zamieszcza koresp. z Medjolanu, w której pisze, że według wiadomości dzienników medjolańskich został znowu przez Jugosłowian zniszczony w Spalato (Splicie) wenecki lew herbowy. Dziennik zaznacza, że jest to w ciągu miesiąca dziewiąty już lew, usunięty i zniszczony przez Jugosłowian. Polityczne wrażenie w opinji publicznej we Włoszech jest bardzo silne wobec ciągle powtarzających się zamachów.

„D. Allg. Ztg." zaznacza konieczność pilnego śledzenia tych incydentów, przedewszystkie dlatego,

iż mogą one przybrać duże znaczenie polityczne, a następnie ponieważ są one bardzo podobne do „wstrętnej polskiej polityki ukłuć szpilkowych z tą jednak różnicą, że Włosi, którzy nie są do tego przyzwyczajeni, silniej reagują". Następstwem tych wypadków jest to, że rząd jugosłowiański jest zmuszony do bronienia się i tłómaczenia wobec opinji publicznej, co jednak udaje mu się tylko jeśli chodzi o Francję.

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W Z. S. R. R.

Vaba Maa 22.XII (Tallin) informuje o wzniesieniu przez Sowiety nowoczesnych fortyfikacyj dokoła Pskowa oraz o zbudowaniu dwuch mostów na rzece Wielikaja. Dziennik podkreśla, że wszystkie wspomniane prace fortyfikacyjne zostały wykonane przy zachowaniu ścisłej tajemnicy; w d. c. dziennik zaznacza, że są wszelkie dane do sądzenia, że fortyfikacje dokoła Pskowa są nietylko zakończone, lecz posuwane są dalej wzdłuż granicy łotewskiej.

Prasa sowiecka z dn. 28.XII zamieszcza rozporządzenie C.K.W. o utworzeniu jednolitego systemu paszportowego na całem terytorjum Z.S.R.R. „w celu polepszenia ewidencji ludności, oraz dla usunięcia z ośrodków robotniczych elementów kułackich kryminalnych i antypańatwowych". Przymus paszportowy będzie się rozciągał na wszystkich obywateli sowieckich, poczynając od 16-go roku życia. Jednocześnie zostaje utworzony główny zarząd robotniczo - włościańskiej milicji, którego zadaniem będzie wprowadzenie w życie i czuwanie nad wykonaniem zarządzeń w sprawie powszechnego przymusu paszportowego.

Izwiestja 28.XII omawiając to zarządzenie stwierdzają, że „przymus paszportowy stanie się organem dyktatury proletarjatu".

Prasa sowiecka 27.XII zamieszcza szereg artykułów, poświęconych kolektywizacji rolnictwa, stwierdzając przytem, że w ciągu pierwszej piatiletki dokonana została „reforma o historycznem znaczeniu": przebudowa rolnictwa sowieckiego.

Prawda 27.XII pisze, że aczkolwiek zwycięstwo na froncie kolektywizacji jest zupełne, jednakże wiele jest jeszcze do zrobienia w tej dziedzinie. Głównem zadaniem jakie pozostaje do spełnienia, jest polepszenie dyscypliny pracy i walka z wpływami kułackiemi, które oddziaływują w sposób dezorganizujący na działalność kołchozów.

SYTUACJA POLITYCZNA W RUMUNJI.

Dreptatea 24.XII w art. wst. donosi o próbach fuzji liberałów Duca z liberałami Briatianu; dziennik zaznacza jednak, że różnice między obydwoma odłamami liberałów rumuńskich nie dopuszczą do ich pojednania się.

SYTUACJA POLITYCZNA W CZECHOSŁOWACJI.

Slovak 30.XII podaje przebieg zjazdu stronnictw słowackich w Trenczynie, które obradowały nad sprawami autonomji Słowacji. W zjeździe biorą udział: Słowackie stronnictwo ludowe (ks. Hlinka) i Słowackie stronnictwo ewangelików (Razus) oraz liczna młodzież. Dziennik podaje w całości referat min. Józefa Tisy, w którym mówca dowodził szkodliwości centralizmu praskiego dla Słowaków, który powoduje ich ciągłe ubożenie. Jedynem zaś wyjściem dla Słowaków jest autonomja, która im pozwoli podnieść kraj do należytego poziomu.

Slovak 30.XII podaje końcowe uwagi red. Karola Sidora z podróży po Rusi Karpackiej, w których Sidor podkreśla, że Słowacy chcą mieć w Rusinach karpackich przyjaznych sąsiadów. Tak jedni jak i drudzy dążą do autonomji w ramach tej samej republiki, do której dobrowolnie się przyłączyli. Przywódcy obu krajów powinni porozumieć się w dziedzinie tych spraw, które mają stanowić podstawę współpracy.

PAŃSTWA BAŁTYCKIE. LITWA A NIEMCY.

Königsb. Hart. Ztg. 29.XII w koresp. z Kowna informuje o uczynionej rządowi litewskiemu przez posłów estońskiego i łotewskiego propozycji w sprawie zawarcia bałtyckiej unji celnej. Koresp. podkreśla, że litewski minister spraw zagr., Zaunius miał się do wspomnianej propozycji ustosunkować negatywnie z uwagi na mające się rozpocząć rokowania handlowe z Anglją i Niemcami, które dla Litwy — zdaniem Zauniusa — są o wiele ważniejsze, niż stosunki gospodarcze z państwami bałtyckiemi; ponadto stosunki handlowe Litwy z Anglją i Niemcami nie dałyby się pogodzić z unją bałtycką.

Königsb. Hart. Ztg. 28.XII w kor. z Kowna, podającej wiadomość o mających się rozpocząć w Berlinie w styczniu rokowaniach handlowych litewsko-niemieckich, zaznacza, iż nie jest rzeczą wyłączoną, że premjer litewski Tubelis lub litewski minister spraw zagr. Zaunius udadzą się osobiście do Berlina celem prowadzenia rokowań. Koresp. dodaje, że przy tej okazji ma być poruszona również sprawa kłajpedzka.

SYTUACJA POLITYCZNA NA LITWIE.

Rytas 29.XII informuje obszernie o przebiegu pierwszego dnia zjazdu przedstawicieli organizacji młodzieży ch. - demokr. „Pavasaris. W zjeździe tej najliczniejszej na Litwie organizacji, jednoczącej w swych szeregach kilkadziesiąt tysięcy młodzieży, wzięło udział przeszło 1000 delegatów. Na otwarcie konferencji przybył metropolita Skvireckas. Przewodniczący organizacji „Pavasaris" dr. J. Leimonas w wygłoszonem sprawozdaniu z czteroletniej działalności tej organizacji podniósł znaczny jej rozwój zarówno pod względem ilości członków (w ciągu jednego 1930 roku przybyło przeszło 10 tysięcy nowych członków), jako też pod względem dokonanych prac w dziedzinie kształcenia członków i ich uświadamiania ideowego.

Lietuvos Aidas 29.XII w sprawozdaniu z przebiegu obrad pierwszego dnia zjazdu przedstawicieli organizacji „Pavasaris" zaznacza: z wygłoszonych przemówień wynika, iż położenie wymienionej organizacji jest krytyczne i to zarówno pod względem finansowym jak i ideowym.

RÓŻNE.

Journal de Genève 30.XII w komunikacie do Rady Administracyjnej dziennika zawiadamia o ustąpieniu Williama Martin'a redaktora działu polityki zagranicznej, z powodu objęcia przez niego katedry historji w Szkole Politechnicznej w Zurichu. Rada, żegnając W. Martin'a z największym żalem, wyraża się z wielkiem uznaniem dla jego działalności publicystyczno - politycznej.

Vossische Ztg. i *Kölnische Ztg. 30.XII* w koresp z Bukaresztu podają wiadomość o walce między samolotem sowieckim a samolotami polskiemi na tereenie polskim w pobliżu granicy rumuńskiej, przyczem samolot sowiecki miał zostać zestrzelony.

Druk „Kadra", Warszawa, Długa 50, tel. 11-86-30.